

Rubrik specificerande dokument	Omfattar område/verksamhet/enhet	
ÖVERENSKOMMELSE	Rehabilitering	Sidan 1 av 9
Upprättad av (arbetsgrupp alt. namn, befattning)	Beslutande organ	Gäller från datum
Arbetsgrupp med representanter från landstinget och kommunerna i Örebro län Ansvarig: Erica Gunnarsson	Vilgotgruppen	2012-11-16
Ansvarig för revidering (arbetsgrupp alt. namn, befattning)	Version nr	Reviderad datum
Gränssnittsgruppen	3	

Handrehabilitering inom öppenvård utförd av arbetsterapeut/sjukgymnast i Örebro län

En gemensam nivåindelning för arbetsterapeuter och sjukgymnaster inom området handrehabilitering i Örebro län

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Mål	3
Avgränsning	3
Samverkan	3
Nivåindelning	4
Arbetsterapeut i kommun	4
Sjukgymnast i primärvård	4
Länsdelssjukvård	6
Region/länssjukvård - specialiserad handrehabilitering	8
<i>Arbetsgruppens deltagare</i>	9

Inledning

Arbetsfördelning och samarbete mellan kommunernas arbetsterapeuter, primärvårdens sjukgymnaster samt arbetsterapeuter och sjukgymnaster inom slutenvården ska ske så att personens behov hamnar i fokus och att ingen person ska hamna mellan stolarna.

Överenskommelsen konkretiserar vilken vårdnivå patienterna ska vårdas inom vid olika former av handskador samt vilket ansvarsområde arbetsterapeuter och sjukgymnaster har.

Handrehabilitering utförs av arbetsterapeut och sjukgymnast i kommun och landsting och innefattar enligt vår definition bedömning, ortosbehandling, träning, kompressionsbehandling, hjälpmedelsutprovning/rådgivning och ergonomisk rådgivning.

Syfte

Syftet är att skapa en tydlig vårdnivå indelning för att ta bort eventuella brister och olikheter inom området handrehabilitering inom öppenvård.

Mål

Alla personer i Örebro län ska på sikt erbjudas likvärdig handrehabilitering oavsett var i länet man bor.

Avgränsning

Handrehabilitering utförd av arbetsterapeuter eller sjukgymnaster inom:

- Kommunal hälso- och sjukvård - Arbetsterapeuter
- Primärvård - Sjukgymnaster
- Öppenvård - länsdelssjukhus
- Öppenvård - specialiserad och högspecialiserad på USÖ respektive på Barn- och ungdomshabiliteringen.

Samverkan

- När behov av den andra partens kompetens efterfrågas ska en skriftlig remiss skrivas.
- Om personen behöver olika typer av insatser är det angeläget att ta hänsyn till det samlade behovet i bedömningen.
- Om flera parter är involverade finns det ett ansvar att vid behov informera varandra om planerade och utförda insatser hos personen. Samtycke från berörd person ska inhämtas.

Nivåindelning

Primärvård/kommunal hälso- och sjukvård

Bedrivs inom varje kommun och på vårdcentraler i länet.

Arbetsterapeut i kommun

Ansvar: Svara för bedömning/träning av personer med sjukdomar och skador i händerna som t ex ergonomiundervisning.

Utprovning av prefabricerade ortoser och liknande produkter samt kompressionshandskar. Enklare justering och underhåll av hårda ortoser (Små justeringar av kanter och byte av band och dyl. Ändring av form ingår inte). Uppmärksamma och initiera åtgärder vid risk för handskada.

Kompetens: Arbetsterapeututbildning 180 hp. Utöver grundutbildning bör arbetsterapeut komplettera sin kompetens i en kurs i grundläggande funktionell anatomi övre extremiteter. Årlig uppdatering inom området.

Kunskap om standardsortiment gällande mjuka, prefabricerade ortoser, ortoser av hygieniska och omvårdnadsskäl samt kompressionshandskar.

Målgrupp: Personer som har behov av förebyggande och funktionsuppehållande behandling/träning inklusive kontrakturprofylax.
Person som har behov av prefabricerad ortos.
Person som har behov av prefabricerad ortos av hygieniska skäl.

Kontakt: Remiss från läkare, arbetsterapeut, sjukgymnast, barnmorska, sjuksköterska eller annan personal. Egenkontakt från patient eller anhörig. Överrapportering från eller till annan vårdnivå.

Sjukgymnast i primärvård

Ansvar: Svara för bedömning/träning av personer med sjukdomar och skador i händerna som t ex ergonomiundervisning. Uppmärksamma och initiera åtgärder vid risk för handskada.

Kompetens: Sjukgymnastutbildning 180 hp. Årlig uppdatering inom området.

Målgrupp: Personer som har behov av förebyggande och funktionsuppehållande bedömning/träning.

Kontakt: Egenkontakt från patient eller anhörig. remiss från läkare, arbetsterapeut, sjukgymnast, sjuksköterska eller annan personal. Överrapportering från och till annan vårdnivå.

Diagnosansvar i primärvård/kommunal hälso- och sjukvård

		Ex på åtgärder	AT	SG
Sträckenskador	Mallet, ej opererad		X	
Frakturer	Okomplicerad konservativt behandlad distal radiusfraktur, avgipsade och överförd från länsdelssjukvård		X	X
	Barn 0-17 år	Behöver oftast ej uppföljning. Vid komplikationer remiss till länsdelsvården.		
Nervkompression	Ulnarisentrapment, ej opererad			X
	Karpaltunnelsyndrom, ej opererad	Prefabricerad ortos	X	X
Artros	ej opererad,	Prefabricerad ortos	X	X
Epicondyalgi	ej opererad		X	X
Spasticitet/kontraktur Neurologiska sjukdomar och skador		Kontrakturprofylax. Förebyggande av sår och hudinfektioner. Uppföljning/anpassning av hårda ortoser.*	X	X
Långvarig smärta/fibromyalgi			X	X
Ödem-hand Neurologiska sjukdomar och skador		Kompressionsbehandling/träning, kompressionshandskar	X	X

* Ändring av form ingår ej, dock bör justering av kanter samt byte av band o dyl ingå.

Länsdelssjukvård

Bedrivs på USÖ, Lindesbergs och Karlskoga lasarett.

Arbetsterapeut

Ansvar: Svara för bedömning/ behandling av personer med sjukdomar och skador i händerna som har behov av länsdelsvård. Fortsatt rehabilitering av de patienter som blivit utskrivna från specialistklinik. Tillverkning och utprovning av handortoser.

Kompetens: Fördjupade kunskaper i handrehabilitering och egen tillverkning av handortoser.

Målgrupp: Personer som vårdas inom öppenvård på länsdelsnivå, personer som har behov av fortsatt kontakt efter utskrivning från specialist- eller annan klinik. Person som har behov av en individuellt utformad/tillverkad ortos.

Kontakt: Remiss från läkare, sjukgymnast, arbetsterapeut och barnmorska. Överrapportering från specialist- eller annan klinik.

Sjukgymnast

Ansvar: Svara för bedömning/behandling och träning av personer med sjukdomar och skador i händerna som har behov av länsdelsvård. Fortsatt rehabilitering av de patienter som blivit utskrivna från specialistklinik.

Kompetens: Fördjupade kunskaper i handrehabilitering.

Målgrupp: Personer som vårdas inom öppenvård på länsdelsnivå, personer som har behov av fortsatt handrehabilitering efter utskrivning från specialist- eller annan klinik.

Kontakt: Remiss från läkare, sjukgymnast, arbetsterapeut och barnmorska. Överrapportering från specialist- eller annan klinik.

Diagnosansvar länsdelsvård

		Ex på åtgärd
Sträcksenskador	utom PIP-ledsnivå	
Frakturer	Fingrar, isolerade frakturer	
	Distal radiusfraktur, avgipsning	
	Distal radiusfraktur, opererad ortoped	
	Distal radiusfraktur, problem	
Ligamentskador	Ulnar collateralligament	
PIP-ledsskador	Sträcksenskador, distorsioner	Ska till specialist vård
Luxationer	Fingerleder	
Fingeramputationer		
Mb de Quervain		
Dupuytren's kontraktur	Postoperativt	
Nervkompression	Radialis pares	Hård ortos frågeställning operation
	Karpaltunnelsyndrom där behandling på PV nivå ej räckt	Hård ortos frågeställning operation, postop komplik
	Ulnariskompression där behandling på PV nivå ej räckt	Hård ortos
Artros, tumbas	där beh på PVnivå ej räckt	frågeställning operation Hård ortos
Spasticitet/Kontrakturer	Kontrakturprofylax. Förebyggande av sår och hudinfektioner.	Hård ortos tillverkning
Reumatologiska diagnoser behandlas på respektive sjukhus	I samband med operation behandlas patienten på handkirurgen.	
Ärrbehandling		

Region/länssjukvård - specialiserad handrehabilitering

Specialiserad handrehabilitering bedrivs på USÖ på flera kliniker.

Utanför USÖ bedrivs specialiserad handrehabilitering inom barn- och ungdomshabilitering medan vuxenhabiliteringen idag inte bedriver handrehabilitering.

Arbetsterapeut och Sjukgymnast

Ansvar: Svara för bedömning/behandling och träning av personer med sjukdomar och skador i händerna som har behov av specialistvård.

Kompetens: Specialistkunskap inom respektive specialitet, handrehabilitering, ortostillverkning och protesbehandling. Upprätthålla en uppdaterad kunskap inom respektive område.

Målgrupp: Patienter som behandlas/inskriven på specialistklinik eller patient som har behov av mer avancerad handrehabilitering. Patienter inom vuxenhabiliteringen som har behov av handrehabilitering/hård ortos remitteras till specialistklinik.

Kontakt: Remiss från läkare, arbetsterapeut eller sjukgymnast. Konsultation vid mer komplicerade fall. Remisshantering varierar mellan kliniker.

USÖ

Barn- och ungdomskliniken: Arbetsterapeutresurs finns avsatt 10 % på barnmed. mott för barn med reumatologiska sjukdomar. Dismeli- och armprotesenheten ansvarar för barn och vuxna med medfödda reduktionsmissbildningar och förvärvade amputationer på arm och hand. Kirurgiska åtgärder och efterföljande rehabilitering utförs på handkirurgen.

Handkirurgiska kliniken: Ansvarar för rehabilitering av klinikkens patienter. Remiss från specialistläkare eller från annan klinik eller vårdnivå. I en framtid då de mer vanligt förekommande och inte komplicerade ärendena kan skötas i första linjens sjukvård (primärvård, kommunal hälso- och sjukvård) kan Handkirurgiska kliniken ansvara för att kontinuerligt erbjuda fortbildning inom handrehabilitering via nätverksarbete i länet.

Neurokliniken: Remiss från arbetsterapeut eller från annan kliniken eller vårdnivå. Ansvarar för en begränsad öppenvård för personer med Stroke, MS, ALS och muskeldystrofier samt personer som behandlas med botulinumtoxin i samband med spasticitet.

Rehabiliteringsmedicinska kliniken: Livslångt ansvar för spinalskadade i länet. Gäller SG. AT har ingen öppenvård. Samarbete med handkirurgen vid kirurgiska åtgärder eller vid ortosbehandling.

Reumatologiska kliniken: Arbetsterapeuterna ansvarar för handrehabiliteringen för patienter med reumatologiska sjukdomar. Samarbete med handkirurgen vid kirurgiska åtgärder.

Habilitering

Barn- och ungdomshabiliteringen: Ansvarar för handrehabilitering för de barn som är inskrivna på habiliteringen. Samarbete med handkirurgen vid kirurgiska åtgärder eller botulinumtoxinbehandling.

Vuxenhabiliteringen: Ansvarar för de patienter som är inskrivna på vuxenhabiliteringen. Bedriver dock ej specialiserad handrehabilitering. Samarbete med handkirurgen vid kirurgiska åtgärder, botulinumtoxinbehandling och/eller ortosbehandling. Personer med grav MS samt muskeldystrofier till AT på neuro. Vårdkedjor med dessa patientgrupper bör ses över.

Arbetsgruppens deltagare

Maria Stenevang, Leg arbetsterapeut, MAR, Hallsbergs kommun

Gunilla Andersson, Leg arbetsterapeut, MAR, Ljusnarsbergs kommun

Britten Uhlin, Leg arbetsterapeut, MAR, Örebro kommun

Erica Gunnarsson, Leg arbetsterapeut, MAR, Karlskoga Kommun

Christina Carlsson, Leg arbetsterapeut, Handkirurgen, USÖ

Susanne Löfstedt, Leg arbetsterapeut, Reumatologen och Samordn arbetsterapeut, USÖ

Karolina Strid, Leg sjukgymnast/vårdutvecklare, Primärvården

Helena Pepa, Leg sjukgymnast, Verksamhetschef/sjukgymnastik, USÖ

Siri Edströmmer, Leg arbetsterapeut, Karlskoga lasarett

Yvonne Cavallius Kellerth, Leg arbetsterapeut, Lindesbergs lasarett